

De Maatschappelijke Discussie Omtrent de Doodstraf in Japan

Willemijn Theresia Maria Vulperhorst

S1511017

Japanstudies Program, Leiden University

BA in Japanese Studies

E. Herber

9972 Woorden

01-06-2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. De publieke opinie.....	3
2.1 Invloed van de publieke opinie op de doodstraf in Japan.....	4
2.2 Waar de overheidsenquête in tekort schiet.....	6
2.3 Overige enquêtes waarin onderzoek wordt gedaan naar de publieke opinie.....	6
2.4 Interviews om de publieke opinie omtrent de doodstraf te peilen.....	8
3. De maatschappelijke discussie.....	10
4. Gebruikte methode.....	11
4.1 Zoektermen.....	12
4.2 Representativiteit van de krantenartikelen.....	15
5. Resultaten.....	15
5.1 Minister van Justitie Keiko Chiba geeft goedkeuring voor executies.....	15
5.2 Het openstellen van de executieruimte aan de media.....	17
5.3 De petitie van voormalige juryleden aan de Minister van Justitie Sadakazu Tanigaki.....	18
5.4 Voor- en tegenstanders van de doodstraf.....	19
6. Conclusie.....	21
7. Discussie.....	23
8. Bibliografie.....	24

1. Inleiding

Hedendaags hebben 142 landen de doodstraf in de praktijk afgeschaft, maar Japan

daarentegen maakt nog steeds gebruik van de doodstraf.¹ Daarmee is Japan samen met de Verenigde Staten als enige geïndustrialiseerde democratie een uitzondering onder de geïndustrialiseerde democratieën.² Tegelijkertijd zijn Japan en de Verenigde Staten samen met China de drie grootste economieën van de wereld die nog gebruik maken van de doodstraf.³ De Japanse overheid geeft als een rechtvaardiging voor het behouden van de doodstraf dat het volk tegen afschaffing is. Om de publieke opinie over de doodstraf te peilen neemt de Japanse overheid al sinds 1956 enquêtes af onder haar bevolking.⁴ Door in de meest recente enquête uit 2014 te vragen of de doodstraf ‘onvermijdelijk’ is werd er gepeild hoeveel mensen voor de doodstraf zijn. Er heerst een idee dat de doodstraf bij het Japanse volk weinig interesse, debatten of conflicten opwerpt.⁵ De resultaten van de enquête uit 2014 waaruit blijkt dat de overgrote meerderheid in Japan voor de doodstraf is lijkt dit idee te bewijzen. Toch vertellen de enquêtes niet het hele verhaal achter de publieke opinie. Het is echter wel van belang om te begrijpen wat de publieke opinie daadwerkelijk inhoudt aangezien het in Japan als een rechtvaardiging wordt gebruikt om de doodstraf in stand te houden.

Een van de manieren om meer inzichten te krijgen in de publieke opinie is om te onderzoeken wat de maatschappelijke discussies zijn omtrent de doodstraf in Japan. Het idee dat de doodstraf in Japan geen onderwerp is van discussie laat helaas geen ruimte over voor het idee dat er wellicht verschillende partijen bestaan die elk hun eigen ideeën hebben over de doodstraf en die tegenover elkaar zouden kunnen staan. Om die reden is het belangrijk om onderzoek te doen naar de maatschappelijke discussies omtrent de doodstraf. Wanneer men meer kennis heeft van de maatschappelijke discussies geeft dit ook meer inzichten in de ogenschijnlijk heersende opinie omtrent de doodstraf en in hoeverre er verschillende partijen zijn die elk hun eigen ideeën hebben.

---

1. “Doodstraf,” Amnesty International, geraadpleegd 19 april 2018, <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/themas/doodstraf>.

2. Shanhe Jiang, Rebecca Pilot, en Toyoji Saito, “Why Japanese support the death penalty?,” *International Criminal Justice Review* 20, no. 3 (2010): 302.

3. “GDP, current prices,” International Monetary Fund, geraadpleegd 22 mei 2018, [http://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/WEOWORLD/ADVEC](http://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/WEOWORLD/ADVEC;).; David T. Johnson, “Where the State Kills in Secret,” *Punishment & Society* 8, no. 3 (2006): 266.

4. Mai Sato en Paul Bacon, *The Public Opinion Myth* (Death Penalty Project, 2015), 14-15.

5. David T. Johnson, “The death penalty in Japan: Secrecy, silence, and salience,” *The cultural lives of capital punishment: Comparative perspectives* (2005), 253.

Over de maatschappelijke discussie is er echter vrij weinig informatie beschikbaar, dit omdat er veel geheimzinnigheid is omtrent de doodstraf in Japan waardoor het volk niet beschikt over voldoende informatie om over te kunnen discussiëren.⁶ Er is dus meer informatie nodig om de maatschappelijke discussie te bevorderen. Het vrijgeven van informatie kan echter in sommige gevallen leiden tot een reprimande.⁷

Binnen deze scriptie zal daarom de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan zoals weergegeven in de media onderzocht worden sinds de invoering van het jurystelsel. Verschillende aspecten van de publieke opinie, zoals de invloed hiervan op de handhaving en wijze van uitvoering van de doodstraf, worden behandeld in Hoofdstuk 2. Het onderzoek van deze scriptie beperkt zich echter tot het onderzoeken van de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan, hetgeen aan bod komt in Hoofdstuk 3, en laat de tweede stap, namelijk hoe de maatschappelijke discussie zich verhoudt tot de heersende publieke opinie, over aan vervolgonderzoek. In Hoofdstuk 4 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. In het onderzoek naar de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan wordt er gekeken of het idee klopt dat de doodstraf in Japan geen onderwerp van discussie is en wordt er onderzocht welke partijen een rol spelen binnen de maatschappelijke discussie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd omdat kennis van de publieke opinie over de doodstraf schaars is en kennis van de maatschappelijke discussie meer inzichten kan geven in de publieke opinie. In Hoofdstuk 5 worden de resultaten van dit onderzoek besproken gevolgd door de conclusie in Hoofdstuk 6. Tot slot worden er in Hoofdstuk 7 enkele aanbevelingen behandeld die een waardevolle bijdrage zouden kunnen leveren aan vervolgonderzoek op het in deze scriptie verrichte onderzoek.

2. De publieke opinie

In deze scriptie wordt de publieke opinie gedefinieerd als de openbare, algemeen heersende mening van de meerderheid van het volk over iets of iemand of een groep mensen.⁸ In dit hoofdstuk wordt eerst uiteengezet hoe de publieke opinie invloed heeft op de doodstraf, om op deze manier de belangen over te kunnen brengen van nader onderzoek naar de

---

6. David T. Johnson, "Japan's Secretive Death Penalty Policy: Contours, Origins, Justifications, and Meanings," *APLPJ* 7 (2006): 70-76.

7. *Ibid.*, 251-253.

8. *De politieacademie*, s.v. "publieke opinie," geraadpleegd 31 mei 2018, <https://thesaurus.politieacademie.nl/Thesaurus/Term/2653>.

maatschappelijke discussie. Vervolgens wordt er uitgelegd waar de overheidsenquête in tekortschiet en hoe andere enquêtes onderzoek doen naar de publieke opinie. Ten slotte wordt er gekeken naar hoe men door middel van het analyseren van interviews tracht de publieke opinie omtrent de doodstraf te verhelderen.

2.1 Invloed van de publieke opinie op de doodstraf in Japan

Zoals eerder genoemd is de publieke opinie voor het behouden van de doodstraf in Japan. De publieke opinie beïnvloedt echter niet alleen het voortbestaan van de doodstraf in Japan, maar ook de wijze van uitvoering van de doodstraf.

Uchida Yukitaka bespreekt dat er drie manieren zijn waarop de publieke opinie invloed heeft op de uitvoering van de doodstraf. Allereerst heeft de publieke opinie ervoor gezorgd dat er op moordzaken geen verjaring meer mogelijk is. In de overheidsenquête van 2009 waarin de publieke opinie werd gepeild over de doodstraf werden er onder andere vragen gesteld over zowel de doodstraf als over de verjaringstermijn van misdaden met betrekking tot moord. Uit deze enquête bleek dat 54.9% van de ondervraagden de verjaringstermijn van destijds van 25 jaar te kort vonden. Van deze groep vond 45.1% dat de verjaringstermijn van ernstige misdaden zoals moord afgeschaft moest worden. Deze resultaten hebben onder andere invloed gehad op de discussies die werden gevoerd door de wetgevingsjuristen van het Ministerie van Justitie met betrekking tot toekomstige wetshervormingen.⁹ In 2010 resulteerde dit in het afschaffen van de verjaringstermijn van ernstige misdaden zoals moord.¹⁰

Daarnaast oefent de publieke opinie ook invloed uit op de totstandkoming van het doodvonnis door middel van de Nagayama standaarden. De Nagayama standaarden zijn door de Japanse Hoge Raad opgesteld in 1983 en zijn bedoeld als richtlijnen aan de hand waarvan er wordt besloten of iemand de doodstraf verdient of niet. Een van de Nagayama standaarden heeft betrekking op de invloed van de misdaad op de maatschappij. Wanneer er volgens de publieke opinie vergelding nodig is voor een bepaalde misdaad, dan kan dit worden gezien als de invloed van deze misdaad op de maatschappij. Hierdoor is er in ieder geval aan een van

9. Uchida Yukitaka 宇田 幸隆, “Nihon no shikei tekijō ni okeru yoron no eikyō ni tsuite” 日本刑罰の執行に於ける意見の重要性について [Invloed van de publieke opinie op de toepassing van de doodstraf in Japan], *Meiji Daigaku Hōka Daigakuin Ronshū* 13, (2013): 261-262.

10. “Hōmushō dayori akarenga Vol. 31 1/7” 最高裁の判決の解説 Vol. 31 1/7 [Het tijdschrift Akarenga van het Ministerie van Justitie], geraadpleegd 22 mei 2018, <http://www.moj.go.jp/KANBOU/KOHOSHI/no31/one.html>.

de Nagayama criteria voldaan om een doodvonnis tot stand te laten komen. Op deze manier heeft de publieke opinie dus door middel van de Nagayama standaarden invloed op de totstandkoming van een doodvonnis.¹¹

Ten slotte lijkt de publieke opinie ook invloed uit te oefenen op wie er geëxecuteerd wordt en wanneer. Artikel 475 van het Wetboek van Strafvordering van Japan schrijft voor dat in Japan de Minister van Justitie binnen zes maanden na de totstandkoming van het doodvonnis de executie moet goedkeuren. Toch komt dit in de praktijk zelden voor, in 2011 waren er bijvoorbeeld helemaal geen executies.¹² Executies lijken volgens Uchida uitgevoerd te worden op basis van de publieke opinie en niet op basis van de wet.¹³

Ook volgens David T. Johnson wordt er rekening gehouden met de publieke opinie wanneer er wordt besloten wie er wanneer geëxecuteerd wordt. Alhoewel Uchida het bovenstaande punt niet heel goed illustreert doet Johnson dit daarentegen wel.

Ten eerste benoemt hij de executie van Shinji Mukai op 12 september 2003. Wegens het tijdsverschil overlapt de executie met de herdenkingsdag van 9/11, de terroristische aanslagen die precies 2 jaar daarvoor hadden plaatsgevonden. Op de ochtend van 12 september hadden de kranten zich gericht op 9/11 met foto's van slachtoffers van de ramp. In de avond oplage van de kranten kon men lezen over de executie van Shinji Mukai. Volgens Johnson moest dit een bericht overbrengen, namelijk dat er kwaadaardigheid bestaat in de wereld, en dat de doodstaf dit kon oplossen.

Ten tweede had het gerechtshof van Osaka Mamoru Takuma, twee weken voor de executie van Mukai, ter dood veroordeeld. Takuma had evenals Mukai in Osaka jonge kinderen vermoord door middel van messteken. Volgens Johnson waren de gedachten van het volk hierdoor al bezig met moord en kon het Ministerie van Justitie op basis van de associatie die men had tussen de twee moordenaars de executie van Mukai rechtvaardigen.

Ten slotte vinden volgens Johnson de executies vaak plaats wanneer het parlement in reces is, of wanneer de media is geabsorbeerd met ander nieuws. De executies voorafgaand aan de executie van Mukai vonden plaats op het moment dat de media zich bezighield met het historische bezoek van de toenmalige premier Junichiro Koizumi aan Noord-Korea.¹⁴

2.2 Waar de overheidsenquête in tekort schiet

11. Uchida □□, 266.

12. Ibid., 267.

13. Ibid., 268.

14. Johnson, "The death penalty in Japan: Secrecy, silence, and salience," 257-259.

Op het eerste gezicht lijkt de publieke opinie in Japan over de doodstraf heel duidelijk te zijn wanneer er gekeken wordt naar de resultaten van de overheidsenquête uit 2014. De resultaten van deze enquête lieten zien dat 80 procent van de ondervraagden de doodstraf als ‘onvermijdelijk’ ervaart en daarmee dus voor het behouden van de doodstraf is.¹⁵ Toch heerst er nog onduidelijkheid over wat de publieke opinie inhoudt, omdat de informatie verkregen van de overheidsenquête onvolledig is.¹⁶ Allereerst komt dit door de onduidelijke vraagstelling van de overheidsenquête wanneer bijvoorbeeld wordt gevraagd of de doodstraf ‘onvermijdelijk’ is of niet.¹⁷ Ten tweede zijn er bij de overheidsenquête uit 2014 slechts 1,826 mensen ondervraagd. Dit zijn te weinig ondervraagden om te kunnen zeggen dat zij representatief zijn voor de publieke opinie van Japan.¹⁸ Bovendien was de overheidsenquête in 2014 persoonlijk afgenomen.¹⁹ De valkuil bij dit soort methodes is dat de kans bestaat dat de ondervraagden geen eerlijk antwoord durven te geven op de vragen van de enquête.²⁰

2.3 Overige enquêtes waarin onderzoek wordt gedaan naar de publieke opinie

Vanwege de tekortkomingen van de overheidsenquête wordt er door wetenschappers getracht om een gelijksoortige enquête uit te voeren. Sato en Bacon bijvoorbeeld hadden met hun enquête 1,551 mensen ondervraagd, hoewel dat aantal mensen ook niet de publieke opinie van Japan kan representeren. Toch zijn hun resultaten wel geloofwaardiger doordat zij de enquêtes niet persoonlijk afnamen maar lieten opsturen of enkel persoonlijk kwamen ophalen.²¹ Wat blijkt uit het onderzoek van Sato en Bacon is dat het percentage mensen dat de doodstraf wil behouden ongeveer gelijk ligt met het percentage van de overheidsenquête,

---

15. Sato and Bacon, 19-20.

16. Ibid., 40.

17. Ibid., 19.

18. Ibid., 18.

19. Ibid.

20. Mai Sato, *The Death Penalty in Japan: Will the Public Tolerate Abolition?* (Wiesbaden: SpringerVS, 2014), 80.

21. Sato en Bacon, 18.

alhoewel het percentage dat fel tegen afschaffing van de doodstraf is relatief laag ligt met 34 procent.²²

In een ander onderzoek van Sato waarin zij probeert de publieke opinie in Japan omtrent de doodstraf te peilen hebben 1,084 mensen haar enquête ingevuld. Deze onderzoeksgroep bevat ook te weinig mensen om de publieke opinie van Japan te kunnen representeren. Desondanks heeft het als voordeel dat de verdeling van leeftijd binnen de onderzoeksgroep overeenkomt met de verdeling van leeftijd onder de Japanse bevolking.

Een andere reden waardoor de resultaten van Sato's onderzoek niet representatief kunnen zijn voor de gehele Japanse bevolking is dat zij slechts mensen van 20 jaar tot en met 49 jaar heeft ondervraagd.²³ Ten slotte is het ongunstig voor Sato's onderzoek dat de allereerste enquête in 2008 is afgenomen terwijl het boek pas in 2014 is gepubliceerd.²⁴ Resultierend uit dit onderzoek wil slechts 34 procent van de ondervraagden de doodstraf behouden, wil 32 procent de doodstraf afschaffen en weet 34 procent van de ondervraagden niet of zij de doodstraf willen behouden of niet.²⁵

Door beide onderzoeken kan enigszins de rechtmatigheid in twijfel getrokken worden van het behouden van de doodstraf op basis van de publieke opinie zoals deze is onderzocht door middel van de overheidsenquêtes. Ook wordt er door beide onderzoeken meer helderheid geschapen over de publieke opinie omtrent de doodstraf in Japan nu blijkt dat het daadwerkelijke percentage dat voor het behouden van de doodstraf is lager ligt dan bij de overheidsenquêtes.

In een onderzoek uit 2010, uitgevoerd door Shanhe Jiang, Rebecca Pilot en Toyoji Saito, wordt ook getracht de publieke opinie in kaart te brengen. In het onderzoek van de reeds genoemde auteurs worden slechts 267 studenten met een leeftijd tussen de 18 en 24 jaar ondervraagd. Deze studenten volgden daarbij ook allemaal vakken met betrekking tot strafrecht en waren dus geen leken wat het onderwerp betreft.²⁶ Opmerkelijk was ook dat 72 procent van de ondervraagden man was en slechts 28 procent van de ondervraagden vrouw.²⁷

---

22. Ibid., 20.

23. Sato, 83-86.

24. Ibid., 87.

25. Ibid., 88.

26. Ibid., 62.

27. Jiang, Pilot, en Saito, "Why Japanese support the death penalty?," 307.

Tenslotte waren de enquêtes in 2005 afgenomen maar werd het artikel pas in 2010 gepubliceerd.²⁸ Dit onderzoek mist een goede basis gelet op bovenstaande redenen waardoor er geen conclusies over de publieke opinie aan verbonden kunnen worden.

Hoewel er nog altijd meer informatie beschikbaar is over de publieke opinie dan over de maatschappelijke discussie blijft informatie hierover alsnog schaars. De afgelopen jaren zijn er verschillende pogingen gedaan om de onderzoeksmethode van de overheidsenquêtes te verbeteren en om goed in beeld te brengen wat de publieke opinie inhoudt. Zoals blijkt uit de zojuist beschreven onderzoeken lukt dit helaas niet altijd vanwege een gebrekkige onderzoeksmethode.

2.4 Interviews om de publieke opinie omtrent de doodstraf te peilen

Een andere manier waarop er in de secundaire literatuur onderzoek wordt gedaan naar de publieke opinie omtrent de doodstraf of bepaalde aspecten daarvan is door middel van interviews, waarbij de opinie van een individu wordt gezien als de publieke opinie. Deze onderzoeksmethode is echter ook geen geschikte manier om de publieke opinie over de doodstraf te kunnen verduidelijken.

Een voorbeeld hiervan is het onderzoek van Johnson waarbij hij 30 mensen interviewde om zo meer informatie te kunnen verschaffen over de Marshall hypothese.²⁹ De Marshall hypothese suggereert dat hoe meer iemand geïnformeerd is over de doodstraf, des te kleiner is de kans dat zij voor de doodstraf zijn.³⁰ Johnson stelde de vraag welke veroordeling de AUM guru Asahara Shoko verdiende, en op een iemand na was iedereen van mening dat de doodstraf een gepaste straf was. Twee van de studenten die waren ondervraagd door Johnson en die volgens hem het meest geïnformeerd waren, vonden in eerste instantie dat de AUM guru Asahara Shoko de doodstraf verdiende. Vervolgens gaf Johnson de studenten meer informatie over de geheimzinnigheid omtrent de doodstraf. Hoeveel informatie hij vrijgaf is onduidelijk, maar hij vertelde in ieder geval dat verhangning de executie methode is in Japan en lichtte hen in over de sociale isolatie van de veroordeelden.³¹

---

28. Ibid., 302.

29. Johnson, "Japan's Secretive Death Penalty Policy: Contours, Origins, Justifications, and Meanings," 115.

30. Gavin M. Lee, Robert M. Bohm, en Robert Pazzani, "Knowledge and Death Penalty Opinion: The Marshall Hypotheses Revisited," *American Journal of Criminal Justice* 39, no. 3 (2014): 642.

Geheimzinnigheid is terug te zien in twee verschillende stadia. Het eerste stadium is het moment dat aan iemand de doodstraf is opgelegd en het tweede stadium is het moment van executie. Wanneer Johnson spreekt van sociale isolatie heeft dit betrekking op het eerste stadium. Op het moment dat iemand ter dood is veroordeeld, wordt er een restrictie gelegd op bezoeken en correspondentie met familie. Hierdoor kan alleen diens zeer nabije familieleden of diens advocaat in contact komen met de veroordeelde, waarbij de frequentie en tijdsduur van hun bezoek wordt gelimiteerd.³² Wat de geheimzinnigheid omtrent het moment van executie betreft hoort de veroordeelde ongeveer een uur van tevoren pas dat hij of zij geëxecuteerd zal worden. De advocaten van de veroordeelde krijgen voorafgaand aan de executie geen notificatie. Er mogen evenmin journalisten, familieleden of vrienden van zowel de veroordeelde als van het slachtoffer aanwezig zijn bij de executie. Ten slotte worden de namen van de geëxecuteerden na afloop niet vrijgegeven door de overheid.³³ Zoals in Hoofdstuk 1 is genoemd kan het vrijgeven van informatie echter in sommige gevallen leiden tot een reprimande. Gevangenismedewerkers bijvoorbeeld kunnen gedegradeerd worden en houden het daarom bij een stilzwijgen.³⁴ Lekenrechters die daarentegen geheimen vrijgeven die tot hen zijn gekomen gedurende de periode dat zij hun beroep uitoefenden worden bestraft met een boete die kan oplopen tot 500,000 yen of een gevangenisstraf tot zes maanden.³⁵

Nadat de twee studenten meer informatie hadden gekregen over de geheimzinnigheid omtrent de doodstraf veranderden zij echter beide van mening. Dit voorbeeld wil Johnson dan ook gebruiken om de Marshall hypothese mee te kunnen bewijzen. Het is overigens opmerkelijk dat hij kiest voor het interview met de twee studenten om de Marshall hypothese te bewijzen, aangezien zij volgens Johnson van alle ondervraagden nog over de meeste kennis beschikten. Ook is het dubieus dat de interviews

---

31. Johnson, "Japan's Secretive Death Penalty Policy: Contours, Origins, Justifications, and Meanings," 115-116.

32. Johnson, "The death penalty in Japan: Secrecy, silence, and salience," 254.

33. Johnson, "Where the State Kills in Secret," 254.

34. Johnson, "Japan's Secretive Death Penalty Policy: Contours, Origins, Justifications, and Meanings," 251-253.

35. Mark Levin en Virginia Tice, "Japan's new citizen judges: How secrecy imperils judicial reform," *The Asia-Pacific Journal* 19 (2009): 4.

met de overige 28 mensen in het artikel niet worden besproken.³⁶ Uiteindelijk kan Johnson geen conclusie trekken over zijn onderzoek doordat hij slechts 30 mensen had ondervraagd en omdat Johnson ook niet vermeldt hoeveel mensen er van te voren op de hoogte waren van de sociale isolatie van de veroordeelden en de executiemethode.

Een ander voorbeeld waarbij Johnson probeert de opinie van een individu te generaliseren, is wanneer hij probeert aan te tonen dat de geheimzinnigheid omtrent de doodstraf er in Japan niet enkel is omwille van de dader. Johnson zou namelijk hebben vernomen van een officier van justitie dat de geheimzinnigheid er is omdat dit handig is voor de officieren van justitie en niet omwille van de dader. De identiteit van de officier van justitie wordt niet vrijgegeven in het artikel waardoor Johnson niet goed kan bewijzen dat er inderdaad meerdere redenen zijn voor geheimzinnigheid omtrent de doodstraf.³⁷

Kortom, de overheidsenquête uit 2014 en de onderzoeken van Sato en Bacon geven de meeste inzichten in de publieke opinie over de doodstraf in Japan. Het lukt Jiang, Pilot, Saito en Johnson echter niet om meer informatie over de publieke opinie te verschaffen door het gebruik van onderzoeksmethodes die tekortschieten en te weinig draagkracht hebben. Toch geven de overheidsenquête en de onderzoeken van Sato en Bacon ook niet het volledige beeld weer van de publieke opinie vanwege de kleine schaal van hun onderzoek.

3. De maatschappelijke discussie

In deze scriptie is de maatschappelijke discussie in Japan gedefinieerd als een discussie waaraan een groot deel van de Japanse bevolking deelneemt.³⁸ Slechts enkele aspecten van de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf worden genoemd in de academische discussie. Zo wordt er door Makoto Teranaka van Amnesty International Japan het verband tussen het toenemende aantal misdaden en doodvonnissen aangekaart. Vanuit de politie wordt volgens hem continu de nadruk gelegd op het feit dat zware misdrijven toenemen, hoewel de statistieken dit niet laten zien. Wat volgens Makoto Teranaka wel het geval is, is dat de politie nieuwe misdaden zoals stalken heeft toegevoegd aan het Wetboek van Strafvordering en dat

---

36. Johnson, "Japan's Secretive Death Penalty Policy: Contours, Origins, Justifications, and Meanings," 115-116.

37. Johnson, "Where the State Kills in Secret," 264.

38. Van Dale, s.v. "maatschappelijke discussie," geraadpleegd 31 mei 2018, <http://www.vandale.nl/>. Universiteit Leiden Database.

de media er veel meer aandacht aan besteed dan voorheen. Op deze manier raakt men volgens Teranaka in morele paniek er wordt er veel meer over gediscussieerd.³⁹

Reiko Oshima, die in 2002 lid was van de progressieve maar onpopulaire Sociaal Democratische Partij en van de Tweede Kamer, liet op 3 april 2002 foto's zien aan de toenmalige Minister van Justitie Mayumi Moriyama en verklaarde dat de doodstraf een wrede straf is en daarmee ongrondwettelijk. De Minister van Justitie Moriyama reageerde echter door te melden dat zij al wist hoe hard de doodstraf was als sanctie en dat deze daarom zo voorzichtig mogelijk moet worden uitgevoerd.⁴⁰

Ten slotte wordt er binnen de academische discussie de geheimzinnigheid omtrent de doodstraf aangestipt, met name het feit dat veroordeelden zo kort van te voren op de hoogte worden gesteld van hun executie. Daarop reageerde een aanklager van het Openbaar Ministerie dat het wreder zou zijn als de veroordeelden al eerder op de hoogte worden gesteld van hun executie. Dit omdat het hen pijn zal doen en zij zullen proberen om zelfmoord te plegen of zullen proberen te ontsnappen. Aangezien het onduidelijk is wie deze aanklager was wordt diens opmerking ook minder geloofwaardig.⁴¹

In de academische discussie komt het sporadisch voor dat men zich richt op de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf. Wanneer dit dan toch wel gebeurt, is het niet het hoofddoel van de academische tekst om de maatschappelijke discussie in kaart te brengen. De auteurs gebruiken het namelijk om het punt wat zij willen maken bij te staan. Wanneer de auteurs in zo'n geval gebruik maken van de maatschappelijke discussie houdt dit in dat zij verwijzen naar de opmerkingen van één, soms onbekend, individu. Om deze reden weten we niet in hoeverre de opmerkingen te vertrouwen zijn of in hoeverre het discussiepunt centraal staat binnen de maatschappelijke discussie van Japan in plaats van die van de academische wereld. Ook zijn de discussie punten zoals hierboven genoemd niet erg recent en is het daarom ook nog maar de vraag in hoeverre ze in de afgelopen jaren een rol hebben gespeeld binnen de maatschappelijke discussie. Het is daarom noodzakelijk om beter onderzoek te doen naar de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan.

4. Gebruikte methode

---

39. David McNeill en C.M. Mason, "Dead Men Walking: Japan's Death Penalty," *The Asia-Pacific Journal* Vol 5 Issue 4 (April 2007): 2.

40. Johnson, "Where the State Kills in Secret," 251-253.

41. Johnson, "The death penalty in Japan: Secrecy, silence, and salience," 254-255.

De secundaire literatuur laat zien dat onze kennis wat betreft de publieke opinie omtrent de doodstraf en de maatschappelijke discussie hierover onvoldoende is. Deze scriptie is dan ook bedoelt om meer kennis te vergaren wat betreft de maatschappelijke discussie, waarmee in vervolgonderzoek ook de publieke opinie omtrent de doodstraf verhelderd kan worden.

Om de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan zoals weergegeven in de media in kaart te brengen zal als media platform de Kikuzo II Visual database van de nationale krant de *Asahi Shimbun* gebruikt worden. Gebruikmakend van de database wordt er met specifieke zoektermen gezocht naar krantenartikelen en worden de maatschappelijke discussies zoals deze zijn gevoerd in de krantenartikelen geanalyseerd. Alle opties voor kranten van de *Asahi Shimbun* zijn in gebruik genomen, dus zowel de *Asahi Shimbun*, *Asahi Shimbun digital*, *AERA* en *Shukan Asahi*.

Deze scriptie gaat uit van de hypothese dat de invoering van het jurystelsel de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf heeft beïnvloedt in Japan, voornamelijk omdat gewone burgers nu betrokken zijn bij de totstandkoming van het doodvonnis.⁴² Om deze reden zal het jurystelsel als ijkpunt gebruikt worden voor het onderzoek. Dit betekent dat de zoekopdrachten zich zullen beperken tot de periode vanaf 1 mei 2009 tot en met 31 december 2017. Het jurystelsel begon namelijk op 21 mei 2009 en met een periode die gaat tot en met 31 december 2017 beschikt men ook over de meest recente informatie.⁴³

4.1 Zoektermen

Binnen het onderzoek van deze scriptie wordt er gebruik gemaakt van vijf verschillende Japanse zoektermen. Aan de hand van deze zoektermen wordt er gezocht naar een specifieke gebeurtenis waarvan wordt verwacht dat deze de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf zal aanwakkeren.

Aan de hand van de zoekterm *Chiba* worden er in deze scriptie artikelen geanalyseerd die betrekking hebben tot het goedkeuren van twee executies door de toenmalige Minister van Justitie Keiko Chiba in 2010. Het feit dat zij bekend stond als de Minister van Justitie die pleitte voor de afschaffing van de doodstraf maakte dit tot een belangrijke gebeurtenis.⁴⁴

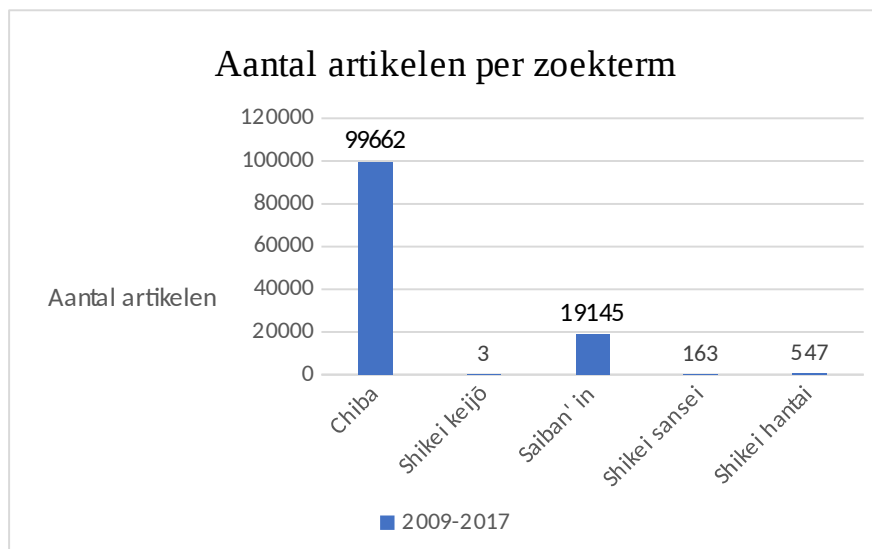
---

42. David T. Johnson en Kenji Nagata, "Hanging in Japan: What Occupation-era Documents and a Lay Judge Trial Reveal about Executions in the State That Still Kills in Secret," *Punishment & Society* 16, no. 3 (2014): 231.

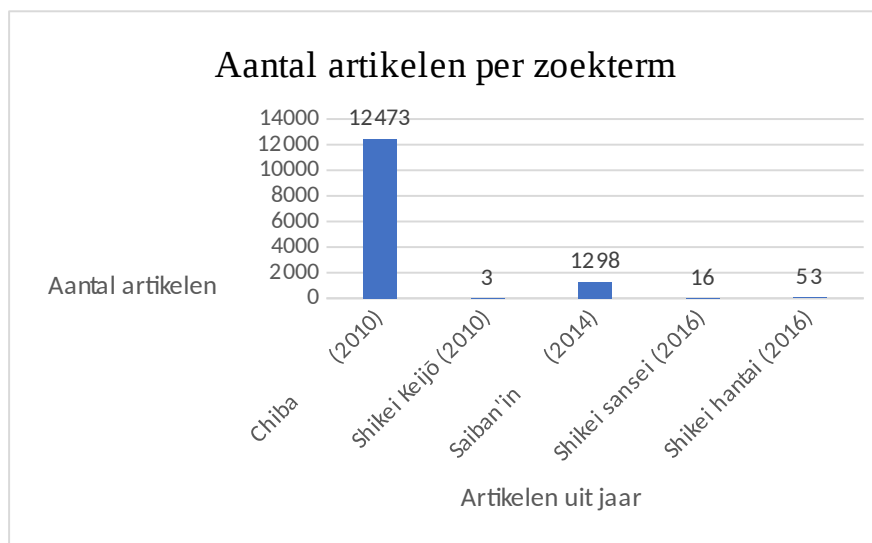
43. "Saiban'inseido no shōkai 〓〓〓〓〓〓〓〓〓" [Introductie van het jurystelsel] geraadpleegd 20 april 2018, <http://www.saibanin.courts.go.jp/introduction/index.html>.

Grafiek 1 Aantal artikelen per zoekterm voor 2009-2017

Grafiek 2 Aantal artikelen per zoekterm per gebeurtenis

In sommige gevallen was bij het zoeken naar een specifieke gebeurtenis het aantal hits nog steeds aanzienlijk groot. Om die reden kwam het voor dat er binnen de zoekresultaten ook naar de zoekterm werd gezocht in de titels van de krantenartikelen. Dit had ook als voordeel dat er bijna vanuit kon worden gegaan dat de zoekterm niet terloops werd genoemd maar daadwerkelijk ook centraal stond in het artikel. Ook kwam het voor dat er slechts naar artikelen gekeken werd van minstens 2000 tekens, zodat de vele artikelen met minder dan 2000 tekens achterwege gelaten konden worden. Dit had als voordeel dat de krantenartikelen niet slechts korte nieuwsberichten bevatten en deze hoogstwaarschijnlijk betrekking hadden tot maatschappelijke discussies omtrent de doodstraf.

4.2 Representativiteit van de krantenartikelen

De *Asahi Shimbun* staat bekend als de meest liberale en progressieve krant van Japan. De verwachting is daarom dan ook dat de *Asahi Shimbun* van alle nationale kranten van Japan het meest terughoudend zal zijn om de doodstraf te accepteren of te ondersteunen.⁴⁸

Voor de ochtendeditie van de *Asahi Shimbun* worden er dagelijks 6,258,582 exemplaren gepubliceerd en deze worden gelezen door gemiddeld 15 miljoen mensen per dag. Voor de avondeditie worden er 1,956,484 exemplaren gepubliceerd. Deze worden verspreid in Tokyo, Osaka, Seibu (Kyushu), Nagoya en Hokkaido.⁴⁹ Dit gezegd hebbende is de *Asahi Shimbun* de op een na grootste nationale krant van Japan.⁵⁰

De *Asahi Shimbun* lijkt aan de hand van bovenstaande gegevens representatief te zijn voor de maatschappelijke discussie. Men moet er desalniettemin nog steeds rekening mee houden dat er een kans bestaat dat de lezers zich niet kunnen vinden in de publicaties en dat de informatie die voorkomt uit interviews toch de mening van een paar individuen blijkt te zijn.

Hoewel er in deze scriptie vanuit wordt gegaan dat alle informatie uit de krantenartikelen naar waarheid is opgeschreven, kan het voorkomen dat de informatie gefabriceerd is. Zo heeft de *Asahi Shimbun* op 14 september 2014 toegegeven een interview

---

48. Mari Kita, and David Johnson. "Framing Capital Punishment in Japan: Avoidance, Ambivalence, and Atonement." *Asian Journal of Criminology* 9, no. 3 (2014): 224.

49. "Strength of The Asahi Shimbun," the Asahi Shimbun, geraadpleegd 17 mei 2018, https://adv.asahi.com/english/strength_of_the_asahi_shimbun/.

50. Mira Milosevich. *World Press Trends 2016*. WAN-IFRA, 2016: 58.

met de president van Nintendo, een spelletjesbedrijf, te hebben gefabriceerd op basis van opmerkingen die de president online had gemaakt.⁵¹

5. Resultaten

5.1 Minister van Justitie Keiko Chiba geeft goedkeuring voor executies

In 2010 gaf de toenmalige Minister van Justitie Keiko Chiba goedkeuring voor twee executies en kreeg vervolgens veel kritiek hierover.

In 2010 was Hirotami Murakoshi een parlamentslid en secretaris-generaal van de *Shikei Haishi Giren* oftewel de bond van parlementariërs ten behoeve van de afschaffing van de doodstraf. Murakoshi kon niet begrijpen dat Keiko Chiba toch de executies liet uitvoeren en vroeg zich af of er sprake was van een ambtsovertreding wat haar daartoe in staat had gesteld. Ook Makoto Teranaka, secretaris-generaal van Amnesty International in Japan, was kwaad en vond de studiegroep die Keiko Chiba destijds wilde opzetten om te onderzoeken of de doodstraf moest worden afgeschaft of niet maar nepperij.⁵² Shizuka Kamei, voorzitter van de *Shikei Haishi Giren* en leider van de politieke partij *Kokumin Shintō*, ofwel de Nieuwe Volkspartij, bekritiseerde voormalig *Shikei Haishi Giren* lid Keiko Chiba. Volgens Shizuka Kamei zou het volk haar niet meer geloven wanneer Chiba's woorden en daden afwijken van haar eigenlijke overtuigingen.⁵³

Vanuit het Ministerie van Justitie schijnen er ook zorgen te zijn geweest over de houding van Chiba om geen executies goed te keuren en diens invloed op het jurysysteem dat het jaar ervoor was begonnen. Wanneer de Minister van Justitie executies uitstelt waar het volk na veel geleden te hebben uiteindelijk voor gekozen heeft, dan leidt dit tot kritiek van lekenrechters, waardoor de grondvesten van het jurysysteem in de problemen komt. Om

---

51. "Gotcha, A string of errors damage a leading paper," *The Economist*, geraadpleegd 17 mei 2018, <https://www.economist.com/asia/2014/09/20/gotcha>.

52. *Kikuzo II Visual* 二つ目 II, "Chiba Hōshō, shikei shinchō kara itten sanpi ryōha, hyōka to rakutan minshutō seiken de hatsu no shikei shikkō" 二つ目 II, "Chiba Hōshō, shikei shinchō kara itten sanpi ryōha, hyōka to rakutan minshutō seiken de hatsu no shikei shikkō" [Een complete verandering vanuit de voorzichtige houding tegenover de doodstraf, de eerste executie door Minister van Justitie Chiba na evaluatie en druk vanuit de politieke macht van de Democratische Partij], 28 juli 2010.

53. *Kikuzo II Visual* 二つ目 II, "Itten shikei shikkō, naze chiba hōshō shūninrai, kanryō ga settoku 'yurete kita'" 二つ目 II, "Itten shikei shikkō, naze chiba hōshō shūninrai, kanryō ga settoku 'yurete kita'" [Toch zijn er executies goedgekeurd door Minister van Justitie Chiba, waarom ineens? 'schudden op de grondvesten'], 29 juli 2010.

toelichting besloten dat de executieruimte niet zou worden voorbereid zoals deze normaal voor een executie zou worden voorbereid. Om deze reden miste het touw en ook het openen en sluiten van het valluik werd niet gedemonstreerd. Het Ministerie van Justitie wilde niet de extreem harde geluiden van het openen en sluiten van het valluik laten horen nu er mensen in en uit de gevangenis liepen.

Makoto Teranaka, secretaris-generaal van Amnesty International in Japan, vond het onvoldoende dat slechts over de staat van de executieruimte informatie beschikbaar werd gesteld. Er zou informatie verstrekt moeten worden over hoe de volgende persoon voor een executie wordt gekozen, hoe zij naar de executie ruimte worden gebracht en hoe het is gesteld met de psychische last voor de medewerkers die de knop voor het openen van het valluik moeten indrukken en dergelijke. Makoto Teranaka was van mening dat er geen accurate discussies gevoerd kunnen worden over de doodstraf als die informatie niet wordt verhelderd.⁵⁶

5.3 De petitie van voormalige juryleden aan de Minister van Justitie Sadakazu Tanigaki

Op 17 februari 2014 leverden 20 voormalige lekenrechters een petitie in bij de toenmalige Minister van Justitie Sadakazu Tanigaki waarin werd verzocht om een onmiddellijke halt van executies en om het beschikbaar stellen van meer informatie omtrent de doodstraf.⁵⁷

Hoewel te verwachten valt dat de reden achter de petitie te maken zou hebben met sentimenten tegen de doodstraf, blijkt dit toch niet zo te zijn. Volgens Masayoshi Taguchi, een van de 20 voormalige lekenrechters die de petitie had ingediend, was het niet hun intentie om de juistheid of onjuistheid van de doodstraf ter sprake te brengen. Hij vond echter dat er meer informatie beschikbaar moest worden gesteld aan het volk nu gewone burgers te maken krijgen met de doodstraf. Informatie zoals hoe het dagelijks leven van de ter dood veroordeelde eruitziet, het welzijn van de veroordeelde zowel fysiek als mentaal en informatie over hoe de volgende persoon die zal worden geëxecuteerd wordt uitgekozen. Om ervoor te zorgen dat lekenrechters zonder zorgen en vragen over de doodstraf kunnen

---

56. *Kikuzo II Visual* 執行現場の状況 II, “Shikei keijō, kagirareta kōkai ichi wa ‘genpi’, shikkō rōpu nashi tōkyōkōchisho” 執行現場の状況 II [De executie ruimte, gelimiteerde verschaffing van informatie en de locatie is strikt geheim, de gevangenis van Tokyo zonder touw], 27 augustus 2010.

57. *Kikuzo II Visual* 執行現場の状況 II, “Shikei shikkō no teishi motome, hōshō ni yōbōsho saiban’in keikenshara” 執行現場の状況 II [Een petitie ingediend bij de Minister van Justitie waarin voormalig lekenrechters verzoeken om een halt van executies], 18 februari 2014.

afschaffing van de doodstraf is, namelijk dat de maatschappij er beter van zou worden wanneer zij de kans krijgen om met de misdadigers over hun misdaden te discussiëren.

6. Conclusie

De publieke opinie in Japan over de doodstraf beïnvloedt niet alleen het voortbestaan van de doodstraf maar ook de wijze van uitvoering van de doodstraf. De publieke opinie heeft er namelijk voor gezorgd dat de verjaringstermijn op de doodstraf is afgeschaft, het heeft invloed op de totstandkoming van het doodvonnis door het systeem van juryrechtspraak en de Nagayama standaarden en het beïnvloedt wie er wanneer geëxecuteerd wordt. Toch weet men nog niet genoeg over de publieke opinie omdat onderzoek hiernaar veelal gebaseerd is op onjuiste, onzorgvuldige of onvolledige onderzoeksmethoden. Zo wordt er bijvoorbeeld gebruik gemaakt van onduidelijke vraagstellingen, een te kleine onderzoeksgroep en het generaliseren van de opinie van een individu.

Doordat de publieke opinie veel invloed heeft op de doodstraf maar kennis hierover mist, is het noodzakelijk om de kennis hierover te vergroten. Om dit te bewerkstelligen is het van belang dat men eerst meer te weten komt over de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan, omdat deze op zijn beurt meer inzicht kan geven over de publieke opinie over de doodstraf.

Het onderzoek in deze scriptie naar de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf in Japan zoals weergegeven in de media, is uitgevoerd vanaf de periode van invoering van het jurystelsel. Er is hierbij gekozen gebruik te maken van krantenartikelen van de Asahi Shimbun via hun digitale Kikuzo II Visual database. Met de zoektermen *Chiba*, *Shikei keijō*, *Saiban'in*, *Shikei sansei* en *Shikei hantai* is er respectievelijk gezocht naar krantenartikelen van het jaar 2010, 2010, 2014, 2016 en 2016. Opvallend uit het verrichte onderzoek was dat het heersende idee dat de doodstraf in Japan geen punt van discussie is een misvatting blijkt te zijn.

De analyse vertelt ons dat de doodstraf wel degelijk een onderwerp is van discussie in Japan. Niet alleen maar wordt er gediscussieerd over of de doodstraf afgeschaft zou moeten worden of niet, maar ook over de geheimzinnigheid omtrent de doodstraf. De partijen die een rol speelden binnen deze discussie zijn Amnesty International, de Minister van Justitie, medewerkers van het Ministerie van Justitie, advocaten en gewone burgers waaronder voormalig lekenrechters. Uit de maatschappelijke discussie vloeit voort dat een reden

---

65. Ibid.

waarvoor men voor afschaffing van de doodstraf zou kunnen zijn, is dat de maatschappij er beter van zou worden wanneer zij de kans krijgen om met de misdadigers over hun misdaden te discussiëren. Dit is een nieuw argument die niet tot de heersende publieke opinie wordt geschaard. Ten tweede volgt uit de maatschappelijke discussie dat men van mening is dat er meer informatie beschikbaar gesteld zou moeten worden over het dagelijks leven van de ter dood veroordeelde, het fysieke en psychische welzijn van de gevangenen, het welzijn van de gevangenismedewerkers, over wie er wanneer geëxecuteerd wordt en over hoe zij naar de executie ruimte worden gebracht. Voorts missen er in de krantenartikelen discussies die wel aangekaart worden in de academische teksten, zoals de vraag waarom informatie omtrent de doodstraf geheim wordt gehouden.

7. Discussie

Vanwege het tijdsbestek en reikwijdte van deze scriptie is het onderzoek op verschillende manieren gelimiteerd. Voor een aanvullend onderzoek over dit onderwerp is het aan te raden om verschillende aspecten van de gebruikte onderzoeksmethode uit te breiden. Dit onderzoek richtte zich op de maatschappelijke discussie omtrent de doodstraf sinds de invoering van het jurystelsel omdat er werd verwacht dat de invoering hiervan de discussie zou beïnvloeden. Om die reden werd er binnen dit onderzoek slechts gekeken vanaf 2009. Men zou ook kunnen beargumenteren dat er binnen dit onderzoek gekeken had kunnen worden vanaf 2004, omdat men in Japan toen al wist dat het jurystelsel in 2009 geïmplementeerd zou worden.⁶⁶

Ook zou ervoor gekozen kunnen worden meer zoektermen te gebruiken bij het onderzoek naar krantenartikelen. Om zeker te stellen dat de analyse daadwerkelijk betrekking heeft op de maatschappelijke discussie en dat deze niet te veel is beïnvloedt door de achtergrond van de krant is het handig om ook gebruik te maken van andere nationale kranten. Er bestaat namelijk de mogelijkheid dat de liberale en progressieve achtergrond van de Asahi Shimbun de resultaten heeft beïnvloedt.

---

66. Philip L. Reichel en Yumi E. Suzuki, "Japan's Lay Judge System: A Summary of Its Development, Evaluation, and Current Status," *International Criminal Justice Review* Vol. 25(3), (2015): 257.

Uchida Yukitaka 内田 幸高. “Nihon no Shikei Tekiyō ni okeru Yoron no Eikyō ni tsuite” 日本
の死刑執行に及ぶ世論の影響について [Invloed van de publieke opinie op de toepassing van de
doodstraf in Japan]. *Meiji Daigaku Houka Daigakuin Ronshū* 13, (2013): 257-275.